

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітні втрати — це прогалини у знаннях і навичках, які виникають в учнівства під час освітнього процесу у порівнянні зі стандартами освіти та очікуваними результатами навчальних здобутків.

Освітні втрати можуть виникати з різних — як індивідуальних, так і системних — причин. Серед них: здоров'я, війна, пандемія, надзвичайні ситуації природного характеру.

Значний вплив також накладається на освітні втрати, зумовлені у 2020—2021 роках пандемією COVID-19. Окрім безпосередньої зупинки освітнього процесу, що мав місце у всій країні після 24 лютого 2022 року, а також обмежень дистанційного навчання, на виникнення освітніх втрат можуть впливати також інші чинники:

- бойові дії та окупація;
- повітряні тривоги;
- виїзд учнівства за кордон;
- переїзд у межах України;
- відключення електроенергії;
- руйнування значної частини закладів освіти.

Освітні втрати – як снігова куля: якщо ми маємо прогалини на певному рівні освіти, то ці прогалини зумовлюють наступні прогалини.

Що треба робити, щоб ці прогалини не накопичувалися? Насамперед важливо вчасно, хоча би на локальному рівні, кожному вчителю та вчительці розуміти, **які елементи навчального матеріалу є ключовими.**

Сама собою ситуація не виправиться. Як доводить практика: якщо прогалини в навчанні вчителі намагаються наздогнати просто на заняттях, при цьому просуваючись у новому матеріалі, це не є ефективним та лише заплутує школярів. Необхідні цільові заходи, щоб допомогти учням надолужити втрачене.

Можливі варіанти:

1. Збільшення часу навчання
2. Прискорена освіта
3. Програми прискореного навчання
4. Корекційні програми
5. Адаптивне навчання
6. Програми надолуження освітніх втрат

Стратегія з надолуження освітніх втрат — це комплекс заходів для здобувачів загальної середньої освіти, спрямований

- на визначення прогалин у навчанні та їх компенсацію,
- а також на адаптацію,
- пріоритезацію предметів (знань та компетентностей),
- надання психологічної та соціально-емоційної підтримки.

Рекомендовані індикатори для моніторингу програм з надолуження освітніх втрат (на кінець навчального року)

Для оцінювання ефективності програм з надолуження освітніх втрат пропонуємо використовувати такі індикатори:

- кількість учнів, які взяли участь у програмі;
- відсоток дітей, які покращили свої знання:
  - принаймні з одного предмета;
  - вдосконалили щонайменше одну ключову компетентність;
  - наскрізне вміння за результатами участі у програмі з надолуження освітніх втрат.

3.	Розробити діагностичні тести для визначення рівня опорних знань у шкільній та намірюваної освітніх кути з конкретного предмета.	жовтень 2023	Зазначені вчителі-предметники та вчителі початкових класів
4.	Провести діагностувальні роботи без опитування з метою виявлення прогалин, створити карту опорних знань важного предмету. До неї мають увійти найголовніші теми (правила, формули тощо), для кожного класу з певного навчального предмету.	2-й урок за календарним планом	Учителі-предметники та вчителі 1-4 класів
5.	Провести аналіз результатів ДР №1 з метою виокремлення уроків для повторення, коригування, уроків консультаційного характеру; продумати різноманітні завдання, підшукати додаткові інтернет-	День проведення ДР №1	Учителі-предметники та вчителі 1-4 класів

Програма подолання освітніх втрат, викликаних реаліями військового часу, розрахований на 2023-2024 навчальний рік

№ з/п	Зміст роботи	Дата виконання	Відповідальні
1.	Визначення базових предметів (пріоритезація)	30.10.23	Педагогічний колектив
2.	Затвердження базових предметів: ✓ початкова школа: -українська мова (читання та письмо); -математика; ✓ середня школа 1) НУШ, 5-6 класи): -українська мова та література; -математика; -англійська мова; -історія України. 2) 7-9 класи: -українська мова та література; -математика; -іноземна мова; -історія України; -біологія; -фізика; -хімія; -географія.	30.10.23	Учителі 1-4 класів та учителі-предметники
3.	Розробити діагностичні тести для визначення рівня опорних знань у школярів та вимірювання освітніх втрат з конкретного предмета.	жовтень 2023	Зазначені вчителі-предметники та учителі початкових класів
4.	Провести діагностувальні роботи без оцінювання: з метою виявлення прогалин, створити карту опорних знань власного предмету. До неї мають увійти найголовніші теми (правила, формули тощо), для кожного класу з певного навчального предмета.	2-й урок за календарним планом	Учителі-предметники та учителі 1-4 класів
5.	Провести аналіз результатів ДР №1 з метою виокремлення уроків для повторення, коригування, уроків консультаційного характеру; продумати різноманітні завдання, підшукати додаткові інтернет-	День проведення ДР №1	Учителі-предметники та учителі 1-4 класів

	ресурси, що дають можливість самостійного повторення вивченого в цікавій та ігровій формах.		
6.	З'ясувати пріоритетність тем, з яких виявлено найнижчі результати.	День проведення ДР №1	Учителі-предметники та учителі 1-4 класів
7.	Здійснити адаптивне гнучке планування, яке передбачає: -перерозподіл навчального часу між темами; - закріплення раніше вивчених тем (на уроках та індивідуальні консультації учнів за запитом); - або розроблення власної навчальної програми, коригуючи зміст та результати навчання з урахуванням виявлених освітніх втрат.	Після проведення ДР	Учителі-предметники та учителі 1-4 класів
8.	Відповідно плану повторення, закріплення раніше вивчених тем, повторювати навчальний матеріал на відведених для цього уроках та індивідуальних консультаціях.	2 тижні листопада 2023 р.	Учителі-предметники та учителі 1-4 класів
9.	Продовжити надолуження освітніх втрат через повторення базових знань кожної нової теми.	Листопад	Учителі-предметники та учителі 1-4 класів
10.	Провести ДР № 2 з метою перевірки рівня подолання освітніх втрат.	Кінець листопада	Учителі-предметники та учителі 1-4 класів
11.	Продовжити роботу над подоланням ОВ протягом навчального року.	2023-2024 н.р.	Учителі-предметники та учителі 1-4 класів
12.	Провести ДР №3 з метою виявлення результатів роботи над подоланням освітніх втрат протягом навчального року.	Травень-липень	Учителі-предметники та учителі 1-4 класів
13.	Провести моніторинг результативності проведеної роботи із подолання освітніх втрат з метою коригування планування діяльності ліцею на наступний навчальний рік.		Адміністрація

На допомогу вчителю

1. У зручний для дітей час можна виконувати діагностичні тести на платформі ВШО. Їх розробили в межах ініціативи “Збереження доступу до шкільної освіти” від проєкту “Супровід урядових реформ в Україні” (SURGe).

2. Крім діагностичних тестів, на сайті “Всеукраїнської школи онлайн” є відеоуроки із завданнями для учнів 5–11 класів.

3. Помічними також будуть **аудіоуроки для 8–11 класів з історії України, української мови та літератури** “Вчися вухами” від ГО “Смарт освіта”.

4. Також учні можуть самостійно опрацьовувати **ресурси, де вчителі пояснюють теми шкільної програми:**

- -курс “Лайфхаки з української мови. Підготовка до ЗНО” на платформі EdEra теж має тести, допоміжні матеріали та інтерактивні конспекти;
- -тренажер із правопису української мови пропонує різні вправи для закріплення та перевірки тем;
- онлайн-курс “Історія України в історіях” від EdEra пропонує добірку відео, подкастів, текстів та тестів;
- безплатний курс “Ізі ЗНО” допоможе вчити англійську за мемами, серіалами та фільмами;
- ресурс Englishpage містить безплатні онлайн-уроки граматики, вправи із читання, письма та аудіо;
- онлайн-курс “Автостопом по біології” має конспекти та тестові завдання;
- YouTube-канал вчителя фізики Павла Віктора, де зібрано 45 відеоуроків із докладними поясненнями та прикладами розв’язання задач.

5. Освітні втрати: причини та шляхи подолання разом з проєктом «Всеосвіта»

6. Долаємо освітні втрати: поради для вчителів української мови та літератури

7. Аби допомогти вчителям знайти свій шлях надолуження втраченого, проєкт **“Клуб НУШ”** за підтримки Міжнародного фонду “Відродження” розробив посібник “Подолання освітніх втрат з української мови та літератури. Методичні рекомендації та приклади уроків”.